1e Jaargang, nummer 7, 16 januari 2025

DE NIEUWE DOLEANTIE

Blad van het Instituut voor Calvinistische Studiën, zusterblad van de bladen Refo Tijd en Geestelijke Opvoeding.

In dit nummer : Een stukje Nederlandse geschiedenis, de school van Pniël, en de gelijkenis van de vrouwen en de honingboom, en Gelijkenis van de grote brede rivier

---

EEN STUKJE NEDERLANDSE GESCHIEDENIS

In 1816 werd onze geliefde moederkerk onderworpen aan het wereldse en moderne gezag van koning Willem I. Andersdenkenden werden vervolgd. Natuurlijk ging onze geliefde moederkerk ondergronds, alhoewel verschillenden de gevangenis inmoesten. Je kon niet zomaar vrij prediken.
Aan het einde van de jaren 1800, toen het weer wat veiliger was en meer godsdienstvrijheid probeerde Abraham Kuyper de geliefde moederkerk te herstellen. Het was een grote uittocht uit de koningskerk. Er waren wel meerdere van zulke uittochten geweest, zoals in 1834 en 1841.
Kuyper's uittocht werd de doleantie genoemd, en het was een grote beweging, een grote exodus.
Begin jaren 1900 werd Abraham Kuyper president van Nederland.
Het was een opmerkelijke man, zeer geliefd, kon mooi over de natuur prediken, in verband met de boodschap van God. Ook gingen er wat dingen mis in zijn kerk, en waren ze er nog lang niet.
Daarover spreken wij ook in ons onderwijs. Uiteindelijk moeten we niet geleid worden door kerkbestuur, maar door Gods bestuur, en zo was er dan in 1944 een hele grote uittocht nog uit de Kuyper kerk, de beweging van Klaas Schilder, want die wilde niet teveel afhangen van allerlei kerkelijke besluiten, maar God's besluiten. Natuurlijk werd dat ook weer een eigen kerk, de vrijgemaakten, die vervolgens ook weer afsplitsten in 1967, waar ik in opgroeide. Een stukje Nederlandse kerkgeschiedenis. Er werd ook weer veel afgedwaald van juist heel belangrijke zaken, en nog steeds waren ze er nog niet.

Over deze dingen spreken wij vaak. Het is onze vaderlandse geschiedenis. Hier liggen onze wortels. Wij mogen het verdiepen en zuiveren, en omdat Kuyper zo'n belangrijke oudvader is van Nederland en het Nederlandse kerkwezen, maar toch nog had te maken met de tijdgeest, met de tekortkomingen van de vorige eeuwen, moeten we opgaan tot de verdere doleantie, oftewel de nieuwe doleantie. Oude en nieuwe bijbel komen hier tezamen en leggen elkaar verder uit.

DE SCHOOL VAN PNIËL

Ik bezocht eens als kind mijn grootouders die in een andere plaats woonden. Ze hadden een blad over het paradijs. Ik kon het me nog goed herinneren, de plaatjes, prachtige natuur van het paradijs. Het maakte grote indruk op me als kind.

De verdere schepping gebeurde door de slaap van Adam, zoals de schepping, of liever gezegd de openbaring, van Eva. Eva was een beeld van het beloofde land, maar Adam moest eerst nog de lagere Eva ontmaskeren en overwinnen. Hij moest met Eva worstelen, als op Pniël, in de diepe slaap, ook we de Tardemah genoemd, in het hebreeuws. Ook moest hij zijn lagere zelf overwinnen. Eva zou hem daarvoor doorboren, zijn herinnering, zodat hij tot de oervergetelheid zou komen en de oerherinnering. De nieuwe bijbel spreekt uitvoerig over dit geheimenis.

Hoe komen wij tot de diepe slaap, de tardema ? Anderlech 1:55 is hier heel duidelijk in :

‘De vrucht van de honger is het lijden, en de slaap, om zo door de diepe slaap tot de geestelijke wereld te komen.’

Wij moeten ons dus afzonderen en minderen, en het lijden aanvaarden, want het brengt zo de geestelijke diepe slaap die we nodig hebben, de tardema. Alleen door het kruis, door het geestelijke visnet, zullen wij de tardema binnengaan. Adam moest zijn rib opofferen, wat een beeld is van het oude leven afleggen en te gaan tot het geestelijke Woord, waarvan de rib ook een beeld is, en waarin Eva geopenbaard zou zijn. Eva zou zijn leidsraad zijn, zijn hulp, maar hij moest daarvoor de lagere Eva afdoen, zijn eigen ego. Het is de worsteling met een slang, en met een zwijn. Het is een vreselijke strijd.

Niemand zegt dat het gemakkelijk is. We willen ook niet het gemakkelijke, maar de uitdaging. We willen de volle prijs betalen, we willen verder trekken, en niet zomaar gelukkig gaan lopen zijn en doen, terwijl er nog zoveel werk te doen is. We willen de Heere helpen.

Calvijn stelde dat we de

wederoprichting van de kerk van binnen moeten zoeken, in tegenstelling tot de farizeeërs die naar een aards en vergankelijk rijk zochten. (Verkl. Lukas 17:20)

Diep in de tardema, de slaap des Heeren, moeten wij komen tot het Pniël. Het is van belang dat we komen tot de school van Pniël, tot de wetenschap van het geestelijke worstelen, de wetenschap van het toetsen. Het vlees zal namelijk alles op alles zetten om ons in het toetsen proberen te verleiden het halfgebakken te doen, om ons zo te misleiden. Weest daarom waakzaam en nuchter en laat u scholen door de Heere. U moet geschoold worden in het worstelen met uzelf, het worstelen met de Heere, en het worstelen met het kwaad. Ook is dat een worsteling met het leven. Zo moet u uzelf ontworstelen van het vlees en worstelen om bij de Heere in te gaan.

In veel kerken wordt er gepredikt dat het niet te verdienen is, opdat niemand roeme, maar dit is slechts een deelwaarheid. De mens mag het zeker niet verdienen door de vleselijke werken, maar moet leren wandelen in de hogere werken. De genade is een hoger loon in de leer van Calvijn, een ander soort loon, die niet zomaar voor het grijpen ligt in de leer van Calvijn, en waar hij maar heel subtiel over spreekt, als een geheimenis des Heeren. Wij moeten door het oog van de naald, door de enge poort, om ook maar enige aanspraak te hebben op het hemelse loon. Wij uit is op het loon der mensen heeft zijn loon al.

Laat u niet bedriegen door het luie vlees dat het niet verdiend mag worden, want dat zijn smoesjes. Het heeft het gehele volk in verlamming en overafhankelijkheid gebracht. Het heeft de hemelse economie verwoest, en misdadigers komen zo met van alles weg, door het toverwoord ‘genade’ en ‘geloof’, en ‘niet door werken, opdat niemand roeme’. Wij mogen ook niet in het vlees roemen, maar wij roemen in het kruis. De sleutel tot het wel of niet verdienen ligt in de leer van Calvijn in de leiding des Heeren. Men wordt dus niet zomaar beloond voor werken, maar alleen als men door de Heere geleid wordt. Die leiding kan alleen ontstaan door het onder ogen komen van de vleselijke doodstaat van de mens, en daaraan af te sterven opdat er nieuw leven komt. Dat zijn de belangrijkste stukken in de leer van Calvijn.

DE GELIJKENIS VAN DE VROUWEN EN DE HONINGBOOM

Twee vrouwen maakten een lange tocht
tot een honingboom.
Er was een man die de honingboom
bewaakte,
die hen geen doorgang wilde geven.
Er ontstond een worsteling, maar de
man wilde niet opgeven.
En er kwam een derde vrouw bij, en de
man moest vluchten.
Maar de vrouwen riepen de man terug.
‘Neem jouw deel van de honingboom,’
sprak één van de vrouwen.
De man nam van de honing en ging zijn
weg.
In de nacht kwam de man terug met
vele andere mannen,
maar zij konden niets tegen de drie
vrouwen beginnen.
Weer sprak één van de vrouwen dat ze
hun deel van de honingboom
konden nemen, en de mannen namen
van de honing.
De nacht daarop kwamen de mannen
terug met nog meer mannen,
en weer ontstond er een worsteling,
maar zij konden niets tegen de
drie vrouwen beginnen.
Weer namen zij een deel van de honing
en gingen weg.
De nacht erop kwamen er vele
duizenden mannen,
maar de honingboom en de vrouwen
waren nergens te vinden.
En zo zal het koninkrijk der hemelen
zijn.

De mens der zonde zal niet regeren.

GELIJKENIS VAN DE GROTE BREDE RIVIER

En de hemelse moeder zei tot haar zoon : Ga over de grote brede rivier totdat gij een eiland vindt, en zondert uzelf daar af, en probeer daar te leven, het woord des hemels onderzoekende. En als er iemand tot het eiland komt, trekt dan verder en ga tot het volgende eiland, en doe daar hetzelfde. Leer het woord des hemels in afzondering daar te leven. En als er dan weer iemand komt tot het eiland, trek dan weer verder, en ga tot het volgend eiland, en doe daar hetzelfde. En trek voort van eiland tot eiland totdat gij aan de overkant bent gekomen van de grote brede rivier. Daar zult gij een vrouw vinden, maar gij zult haar niet aanraken, en gij zult verder trekken, de wildernis in. En in diepe wildernis zult gij een andere vrouw vinden, en zij zal u niet laten gaan, en zij zal twistziek zijn en met u strijden. Houdt vol tot het einde, opdat u het woord des Heeren zult vinden dat verborgen is, wat nog nooit aan een mens was getoond. En onderwijs haar in grote liefde wat de Heere u heeft vertoond, en ga terug tot de eilanden om hetzelfde te doen, om hen die daar zijn te onderwijzen. En de vrouw zal u volgen op de voet en u tot een hulp zijn. Zo zal het koninkrijk der hemelen zijn.